

Opmerkingen van Febeliec op de voorstellen voor beleidsadvies rond flexibiliteit van de VREG

Contact: Michaël Van Bossuyt

Datum: 16/10/2015

Naar aanleiding van het Beleidsplatform Slimme Netten van 21 september 2015, vroeg de VREG de betrokken stakeholders om feedback ten aanzien van haar voorstel met betrekking tot flexibiliteit, in voorbereiding van een beleidsadvies dat de VREG hieromtrent opstelt in het najaar van 2015.

Febeliec stelt vast dat de VREG met een aantal van haar eerdere opmerkingen rekening heeft gehouden. Evenwel heeft Febeliec toch nog een aantal opmerkingen en bedenkingen ten aanzien van de visie van de VREG. Bovendien wil Febeliec nog het voorbehoud maken bij de informele consultatie op basis van een presentatie, vermits het niet altijd eenduidig is wat het voorstel van de VREG inhoudt en hoe dit te interpreteren, alsook welke input de VREG verwacht vanwege de stakeholders.

Febeliec stelt net als de VREG vast dat de veranderende context in het energielandschap een aantal nieuwe uitdagingen met zich meebrengt, met een verschuiving van een centraal naar een meer decentraal elektriciteitssysteem. Febeliec is het echter niet eens met de VREG dat deze verschuiving een toename van flexibiliteit bij netgebruikers in productie en afname met zich meebrengt. Inderdaad, voor sommigen is een toenemende flexibiliteit een noodzakelijk antwoord op het almaar groter aandeel intermitterende productie zoals wind en PV. Dit is in de ogen van Febeliec echter in essentie een probleem dat in de perimeter van de BRP moet worden opgelost: deze is degene die verantwoordelijk is voor het evenwicht tussen enerzijds de afnameprofielen en anderzijds de verschillende injectiebronnen in zijn portfolio. In geval van meer intermitterende injectie, zal de BRP op zoek moeten gaan naar meer flexibiliteit op allerlei niveau's (flexibilere productie, demand response of opslag). Voor Febeliec is demand side flexibiliteit in de eerste plaats een reactie in de markt op schaarste-signalen, om zo te vermijden dat onrendabele want weinig gebruikte productie-eenheden als gascentrales moeten worden gebouwd om de piekvraag af te dekken, terwijl demand side flexibiliteit hiervoor een goedkoper alternatief kan zijn. Febeliec blijft ook hameren op de vrijwillige deelname aan demand response vanwege eindverbruikers: demand side response mag enkel vrijwillig zijn en in ruil voor een correcte vergoeding. Flexibiliteit heeft echter ook haar beperkingen en kan op geen enkel wijze een oplossing zijn voor structurele problemen van bevoorradingszekerheid of onvoldoende netinvesteringen.

Bij de scope die door de VREG wordt afgebakend, valt op dat de rol van de DNB logischerwijze wordt uitgelicht binnen het kader van flexibiliteit, maar dat de eindverbruiker enkel impliciet is opgenomen in het model onder de noemer FSP, een term die (nog) niet duidelijk is gedefinieerd en een brede waaier van verschillende marktspelers lijkt af te dekken, terwijl de eindverbruiker toch centraal staat in het deel van de flexibiliteit dat met demand heeft te maken. Voor Febeliec is het van primordiaal belang dat de rol van de eindverbruiker voldoende wordt verduidelijkt, en dat bijvoorbeeld duidelijk wordt gesteld dat eindverbruikers het recht hebben (rechtstreeks) deel te nemen aan de markt en demand side flexibility, zonder dat dit door andere partijen kan worden belemmerd en zonder noodzakelijkerwijze de tussenkomst van een derde partij zoals een aggregator te vereisen. Dit laatste zou zeker binnen de definities maar ook binnen de uittekeningen van de rollen en modellen mee moeten worden opgenomen. Op slide 27 lezen we bijvoorbeeld dat markt flexibiliteit wordt gedefinieerd als "de mogelijkheid van een netgebruiker om zijn afname of injectiegedrag aan te passen op basis van externe signalen, die afkomstig zijn van een FSP". Volgens deze definitie van de VREG doet de eindverbruiker indien hij zelf reageert op externe signalen, die niet afkomstig zijn van een (andere) FSP, niet aan markt flexibiliteit, terwijl dit wel het geval kan zijn. Een definitie van marktflexibiliteit die een rechtstreekse deelname van de eindverbruiker uitsluit is nefast en onaanvaardbaar om het potentieel aan demand side flexibiliteit te maximaliseren. De impact van definities mag niet worden onderschat. Bijvoorbeeld de impact van de definitie die wordt gehanteerd in het Energiedecreet. Deze is gebaseerd op deze van de Europese Energy Efficiency Directive, die echter niet op alle vlakken even evenwichtig is (bijvoorbeeld met betrekking tot het verhogen van de vraag binnen demand response indien dit vereist zou zijn omwille van een overschot van energie op bepaalde moment, cfr incompressibiliteit van de productie); de definitie van demand response voorgesteld door ACER en CEER is op verschillende vlakken beter uitgebalanceerd. Febeliec wil benadrukken dat een rechtstreekse deelname van eindverbruikers in de markt evenmin mag worden belemmerd door andere partijen zoals de distributienetbeheerders.

Wanneer we kijken naar de definitie van flexibiliteit die de VREG hanteert, komende vanuit de Smart Grid Task Force (SGTF), dan wordt er hier verwezen naar de reactie van een injectie of afname op een extern signaal. De definitie van

extern signaal zou hierbij duidelijk moeten worden gesteld, omdat opvalt dat de VREG een reactie op een prijssignaal vanwege Belpex bijvoorbeeld niet als een flexibiliteitssignaal beschouwt. Febeliec stelt zich hier toch vragen bij, vermits eindverbruikers die reageren op Belpex prijssignalen toch duidelijk aangeven flexibel te zijn en in te spelen op de marktcontext. Bovendien doet dit vragen rijzen over de visie van de VREG ten aanzien van reacties op intraday prijssignalen of balancing prijssignalen. Worden deze dan wel als externe signalen voor flexibiliteit beschouwd? En in welke mate zijn deze dan anders dan Belpex prijssignalen? Verder wil Febeliec hier ook verwijzen naar de consultatie vanwege Eandis en Infrac in het kader van het aansluitingscontract¹, waarbij het voorstel in artikel 6 van de Algemene Voorwaarden de eindverbruikers verplicht een aanvraag in te dienen voor elke wijziging van de afname- of injectiekenmerken, onder andere op basis van externe signalen, en dit zonder duidelijke procedure noch duidelijke beslissingsperiodes. Een netgebruiker wordt overgeleverd aan de wil(lekeur) van de netbeheerder om al dan niet zijn flexibiliteit aan de markt te kunnen aanbieden. Dergelijke beperking zal de ontwikkeling van flexibiliteit in de distributienetten niet ten goede komen.

Het valt Febeliec ook op dat hoewel de VREG tarieven buiten de scope van dit advies beschouwt, deze toch vermeld worden op slide 28 (ToU tarieven van de netbeheerder), en dat deze bijvoorbeeld in het kader van het rebound-effect na de activatie van demand response ook een belangrijke (financiële) impact kunnen hebben op de eindverbruiker/FSP. Het lijkt moeilijk om een discussie over flexibiliteit te houden zonder het aspect tarieven te belichten, vermits deze in vele gevallen intrinsiek verweven zijn in de problematiek. Belangrijk is dat de tarieven en hun impact sowieso niet contraproductief zijn voor de markt of gelijk welke vorm van flexibiliteit.

Met betrekking tot het luik Transfer of Energy (ToE) stelt Febeliec met voldoening vast dat de VREG haar visie onderschrijft dat elke netgebruiker het recht heeft om zijn flexibiliteit op de markt te verkopen zonder discriminatie of beperking door de leverancier of BRP. In lijn met bovenstaande opmerkingen zou Febeliec hier ook de netbeheerder aan toevoegen (in geval netproblemen de toegang tot de markt beperken, moeten deze zo snel mogelijk zouden moeten worden verholpen). Febeliec noteert dat de VREG een voorkeur heeft voor het model van ACER binnen de network code Balancing voor het oplossen van de ToE, en wil graag meer duidelijkheid naar de concrete invulling hiervan. Vooral ook gezien het feit dat de VREG de discussie over ToE voornamelijk bij de CREG legt, maar dat er hiervoor mogelijk ook aanpassingen in het technisch reglement in Vlaanderen zullen moeten gebeuren en de rol van de netbeheerder en de rechten en plichten van de distributienetgebruikers zullen moeten worden vastgelegd. Febeliec wil trouwens ook opmerken dat de VREG op slide 32 verwijst naar artikel 31 van de Network Code Balancing. Febeliec wenst erop te wijzen dat deze network code nog niet definitief is goedgekeurd en dat er nog discussie zijn over dit artikel. Bovendien is de huidige strekking van het desbetreffende artikel niet noodzakelijkerwijze in het voordeel van de eindgebruiker die aan demand response wil doen.

Met betrekking tot de rol van de netbeheerder stelt Febeliec vast dat de VREG voorwaarden oplegt voor een neutrale databeheerder, maar zou zij graag concreet zien welke deze voorwaarden zullen zijn. Febeliec vraagt de VREG te waken over de neutraliteit alsook de macht die een monopoliepositie met zich meebrengt.

Bovendien wil Febeliec haar standpunt herhalen dat elke netgebruiker (mits correcte kost) het recht moet hebben om vrij te beschikken over minstens urengelezen meetgegevens, omdat voor iedereen die toegang wil hebben tot de markt een (minstens) urengelezen meter noodzakelijk is.

Febeliec wil hierbij ook nog eens hameren op het feit dat het nog steeds niet mogelijk is voor een netgebruiker in de distributienetten om zijn eigen toegangshouder te worden, een essentieel punt dat nog steeds de ontwikkeling van de markt belemmert.

Met betrekking tot de prekwificatie stelt Febeliec vast dat de distributienetbeheerder het recht heeft om voor elke vorm van flexibiliteit tijdelijke limieten in te stellen. Belangrijk voor Febeliec is dat dit enkel kan gebeuren in het kader van de taak van de distributienetbeheerder om de operationele veiligheid van het net te bewaken, en dat hierbij de door de VREG opgelijste voorwaarden (tijdelijke periode, niet-discriminatoire en transparant, duidelijke technische argumenten en motivatie naar de netgebruiker toe) worden vervuld, onder controle van de VREG. Met betrekking tot de traffic light approach vermeld door de VREG in de presentatie, vraagt Febeliec zich af hoe dit in de praktijk zal worden georganiseerd, vermits het hier kan gaan om (zeer) lokale en/of tijdsgebonden beperkingen. De motivering

---

¹ Febeliec voegt in bijlage haar antwoord aan Eandis en Infrac op deze consultatie toe.

van toegepaste beperkingen zal transparant en duidelijk moeten zijn, vermits deze een beperking inhouden van het recht van netverbruikers om vrij over hun flexibiliteit te kunnen beschikken. De concrete invulling van de organisatie en communicatie aan alle betrokken netverbruikers, de procedures en termijnen die hierbij zullen worden toegepast, alsook de controle op het redelijke karakter van de beperkingen zullen zeer belangrijk zijn. Bovendien stelt zich in deze ook de vraag wat er moet gebeuren indien er beperkingen worden opgelegd aan netverbruikers die contracten hebben lopen in het kader van demand side producten, op basis van eerdere prekwalificaties. Zullen deze ook worden onderworpen aan deze beperkingen en zo ja volgens welke criteria? En wat indien zij activaties van gecontracteerde demand response volumes niet zullen kunnen honoreren door de opgelegde beperkingen, resulterend in mogelijke boetes? Tot slot vraagt Febeliec hier ook meer verduidelijking van de VREG met betrekking tot haar visie en invulling van actief network management, een begrip dat door de VREG naar voren wordt geschoven zonder in te gaan op de concrete invulling ervan.

Met betrekking tot metering en submetering wil Febeliec opnieuw en vooral benadrukken dat het belangrijk is voor de ontwikkeling van demand side flexibility dat elke partij die haar flexibiliteit wil aanbieden toegang heeft tot een smart meter en minstens uurgemeten data. Voldoende metingen zijn niet alleen belangrijk in het kader van flexibiliteit, maar ook voor het opvolgen van de impact van decentrale productie op het distributienet en voor een correcte bepaling van de afnames en injecties op elk aansluitingspunt (inclusief laagspanning).

Met betrekking tot taken in opdracht van derde partijen is het voor Febeliec belangrijk dat de positie van de distributienetbeheerder als neutrale partij niet in het gedrang komt, zeker niet indien deze laatste ook het databeheer op zich neemt. Febeliec vertrouwt erop dat in het belang van de ontwikkeling van demand side flexibility de VREG hier een strikt standpunt zal innemen en zal waken over deze neutraliteit.

Wijzigingen in de omstandigheden op het distributienet zullen leiden tot noodzakelijke aanpassingen in de werking en het beheer van de distributienetten. DSO Flex regels kunnen hier een onderdeel van uitmaken maar moeten grondig worden doorgepraat met alle stakeholders (met inbegrip van de TSO).

Met betrekking tot modulatie en flexibele toegang is het voor Febeliec belangrijk dat dit een vrije keuze blijft van de producent/netgebruiker en dat er tegenover een flexibele nettoegang ook een vergoeding staat of toch alvast een compensatie. De vraag is ook in welke mate een flexibele toegang een tijdelijk dan wel een permanent gegeven is, en of (noodzakelijke) netinvesteringen bijgevolg slechts worden uitgesteld tot een later stadium dan wel niet uitgevoerd. Sowieso moet er in deze een transparante techno-economische optimalisatie gebeuren, om zo de totale kost van het systeem te beperken. Belangrijk voor Febeliec is dat er geen groenestroomcertificaten worden uitgereikt voor niet-geproduceerde energie. Het voorstel van de VREG om de compensatie hiervoor te laten gebeuren via een verlenging van de toekenning van de groenestroomcertificaten lijkt Febeliec een mogelijke piste, waarbij zij wel een verduidelijking vraagt van de financiële verdiscontering die de VREG hierop wenst toe te passen. Febeliec vraagt ook verduidelijking bij de vermelding "De eigenaar van het kritische element die de reden voor modulatie heeft aangebracht, betaalt de vergoeding", vermits deze toevoeging een heleboel vraagtekens doet oproepen met betrekking tot de invulling hiervan.

Febeliec is akkoord met de correctie van de perimeter van de BRP in het geval van modulatie; de BRP moet voor Febeliec niet op de hoogte worden gebracht van een modulatie indien zijn perimeter gecorrigeerd is en de desbetreffende meetgegevens rekening houden met de modulatie.

Bij de conclusies van de VREG valt Febeliec op dat er veel aandacht wordt besteed aan de rol van de distributienetbeheerder, die inderdaad een centrale rol zal spelen binnen het kader van flexibiliteit in de distributienetten, maar dat dit niet ten koste mag gaan van de mogelijkheden voor de vraagkant om aan deze flexibiliteit deel te nemen, vermits de flexibiliteit uiteindelijk niet zal komen van de distributienetbeheerders, maar wel van de netgebruikers op hun netten.